

Criminal Code of Ukraine in 2011. There were 5 materials closed by procedure, and 67 ones taken to courts. In 2012, there were registered 53 materials according to the constituent element of offence, described in Art. 276 of the Criminal Code of Ukraine. 13 of them were closed by procedure, and 71 materials were taken to court.

And in 2013, these indicators became worse, since out of 237 registered materials according to the constituent element of offence, there were 1429 materials closed by procedure and 11 ones taken to courts. Based on these data, it is timely and necessary to update scholarly attention to the key aspects of the issues, to develop the mechanism of improving current legislation and the algorithms for the proper functioning of practitioners.

Key words: *examination, presentation for identification, investigative (detective) action, the investigator, accidents, catastrophes, railway transport, pre-trial investigation, protocol.*

Стаття надійшла 12 січня 2015 р.

УДК [343.123.12:343.341](477)(043.3)

Л. Ф. Гула

ОРГАНІЗОВАНА ЗЛОЧИННА ГРУПА - ОСНОВА ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Проаналізовано діяльність організованих злочинних груп як основу формування злочинних організацій. Наведено різні підходи до оцінки організованої злочинної діяльності. Охарактеризовано кримінальну ситуацію в Україні та окреслено її тенденції.

Зазначено складові сучасної організованої злочинної діяльності. Зроблено висновок, що сьогодні слід по-новому підходити до вивчення поняття «злочинна група» і «організована злочинність», де необхідно комплексно аналізувати всі аспекти, з огляду на реальну оперативну обстановку.

Ключові слова: *організована злочинна група, злочинна організація, злочинна діяльність, організована злочинність.*

Постановка проблеми. Дослідження груп організованої злочинності вимагає глибокого аналізу процесів виникнення, становлення та розвитку цього явища з метою чіткішого визначення поняття «злочинна група», її функцій, структури й тенденцій розвитку.

Об'єднання злочинних груп переростає в злочинні організації, котрі використовують нові економічні можливості (законні чи

незаконні) для отримання надприбутків, що у результаті призводить до створення нового виду злочинності – *організованої*.

Для реальної боротьби з організованою злочинністю необхідно чітко виокремлювати її від організованих злочинних груп та самої злочинності загальнокримінальної спрямованості. Практичні органи внутрішніх справ, не дотягуючись до справжньої організованої злочинності, з метою демонстрації своєї діяльності можуть відносити до неї будь-які групові діяння.

Стан дослідження. Організовані злочинні групи як основи формування злочинних організацій досліджено у роботах таких учених: Ю. В. Александро́ва, П. П. Арте́менка, О. М. Бандурки, Б. І. Бараненка, В. П. Бахі́на, Г. М. Бірю́кова, В. І. Боя́рова, Ф. Г. Бурчака, В. Я. Горбачевського, І. М. Даньшина, Е. О. Дідоренка, О. Ф. Долженкова, І. П. Козаченка, Я. Ю. Кондратьєва, В. О. Коновалова, М. Й. Коржанського, М. І. Мельника, П. П. Михайленка, Г. О. Омельченка, В. Л. Ортинського, В. М. Поповича, А. І. Пясецького, В. Л. Регульського, І. В. Сервецького, О. П. Снігерьова, В. І. Шакуна та ін.

Метою статті є спроба визначити сучасні тенденції щодо формування злочинних груп як основної структури організованої злочинності.

Виклад основних положень. Організована злочинність, як і злочинність загалом, відображає соціально-політичні та економічні процеси в нашому суспільстві й упродовж останнього десятиріччя стала одним із визначальних чинників, що загрожує нормальному функціонуванню інститутів державної влади. Як зазначають вітчизняні й зарубіжні науковці, організована злочинність в Україні трансформувалася в значну силу зі складною системою операцій на внутрішньому та зовнішньому економічному просторі [1, с. 125].

Злочинні групи з високою згуртованістю, стійкістю, кримінальним досвідом й умілою конспірацією впродовж тривалого часу вчиняють значну кількість тяжких злочинів, більшість із яких залишається нерозкритою, а також, дестабілізуючи стан правопорядку, розширюють масштаби злочинних діянь.

Зауважимо, що організовані злочинні угруповання посилюють свої позиції через монополізацію окремих видів економічної діяльності, використовуючи відсутність надійних механізмів захисту ринкових відносин, прагнуть зберегти панівне становище в розподільчій сфері, блокують процес реформ, лобіюють ухвалення необхідних законів та інших нормативних актів. В окремих галузях суспільного життя

злочинні угруповання, користуючись своєю безкарністю та бездіяльністю правоохоронних органів, діють дедалі зухваліше, контролюють найбільш прибуткові види бізнесу та певні території, вчиняють особливо тяжкі та тяжкі злочини [2, с. 110].

Об'єднання злочинних груп у злочинні організації можна розглядати як процес раціональної реорганізації злочинного світу за аналогією із законною підприємницькою діяльністю на законних ринках. Водночас є тенденція до розмноження організаційної структури, характерна для сучасних розвинених суспільств. Проте представники злочинної підприємницької діяльності задля реалізації своєї мети беруть участь у таких специфічних незаконних видах діяльності, як операції з незаконними товарами та послугами, монополізація ринку, використання корупції і залякування щодо конкурентів і правоохоронних установ задля зменшення міри судового переслідування.

Є також організовані злочинні групи, які поділяються за етнічними, культурними й історичними зв'язками. Такі зв'язки сполучають їх з країнами походження та створюють основну злочинну мережу, що виходить за національні межі. Використовуючи спільність походження, мови, звичаїв, вони здатні захистити себе від дій правоохоронних органів. Чимало організованих злочинних груп відомі під своїми етнічними або національними назвами. Внаслідок їх переважання та відсутності альтернативи ці назви використовуються в науці і практиці, хоча такі терміни характеризуються надмірним спрощенням, тяжіють до стереотипів і можуть бути образливими для більшості законопослушних членів такої етнічної групи або національності.

Виокремлення цих типів організованих злочинних груп не завжди означає наявність чітких меж між ними. Майже кожне організоване співтовариство злочинців можна розглядати як носія безлічі сукупних ознак (наприклад, міські вуличні формування, зокрема молодіжні банди). Організованій злочинності характерні: швидке пристосування, адаптація форм її діяльності до національної політики, кримінального правосуддя і до захисних механізмів різних держав. Її лідери часто володіють високими інтелектуальними здібностями, є справжніми професіоналами у сфері злочинності. Через що вони є надзвичайно небезпечними для суспільства.

Така участь у законній економічній діяльності завжди тяжіє до використання протиправних методів конкуренції та може мати більшу економічну дію, ніж залученість у цілком і повністю незаконні види діяльності. У обох випадках використовуються злочинні методи. Тому

основою організованих злочинних формувань є кримінально-злочинні елементи, які стосуються лідерів цих угруповань.

В. Коваленко, О. Користін, досліджуючи цю проблему в історичному аспекті, наголошують, що в Україні за радянських часів, коли з послабленням тоталітаризму в 60–80-ті роки ХХ ст. партійно-господарська номенклатура була виведена з-під контролю правоохоронних органів, економічна ситуація, що виникла, активно продукувала зародження та поширення тіньової економіки. За таких умов уможливилася зрощення крупних розкрадачів соціалістичної власності (так званих «цеховиків») з хабарниками партійного та державних апаратів. Разом із накопиченням тіньового капіталу створюються стабільні виробничі та особисті зв'язки. Ця злочинна єдність спричинила нову якість, створивши необхідні передумови для формування організованої злочинності. За останні десятиріччя радянської системи був створений потужний прошарок економічного криміналітету, що суттєво зріс та збагатився в період анархічної перебудови та перерозподілу власності. Накопичення величезних матеріальних цінностей ділками від економіки й розкрадачами державної власності не могло залишитись непоміченим представниками традиційної загальнокримінальної злочинності. Розпочався активний процес пограбування майна, нажитого злочинним шляхом, членами злочинних угруповань. Протистояння цих двох видів організованої (економічної та загальнокриміногенної) злочинності не могло довго тривати: відбулося зрощування ділків тіньової економіки з ватажками злочинних угруповань спочатку у вигляді виплати певної частки від протиправних і злочинних операцій за гарантію безпеки, згодом – інтегрування загальнокримінальних злочинних угруповань до тіньової економіки та перетворення їх у необхідну функціональну ланку організованої злочинності.

У першій половині 90-х ХХ ст. розпочали утворюватися організовані злочинні угруповання на основі своєрідного союзу працівників адміністративно-господарської номенклатури, ділків від економіки та криміналітету. Згодом цей союз набуває постійного та системного характеру. Водночас три прошарки не лише зберегли, а й значно підвищили свій соціально-економічний статус [3, с. 680].

Після розпаду СРСР у нашій країні розпочалося процвітання злочинних груп, оскільки економічна криза призвела до політичної нестабільності, держава втрачала деякі з найважливіших механізмів контролю й управління суспільством, протиправна поведінка у сфері господарської діяльності стала для частини громадян необхідною

умовою виживання. У результаті, спостерігався загальний занепад моралі. Швидкими темпами поширювалась корупція серед державних чиновників та представників правоохоронних органів. Усе це стало сприятливим ґрунтом для розвитку організованої злочинності.

Стаття 1 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» від 30 червня 1993 р. визначає поняття організованої злочинності як сукупність злочинів, що вчиняються у зв'язку зі створенням та діяльністю організованих злочинних угруповань. Водночас ознаки таких злочинів у КК України майже не визначені. Незважаючи на прогресивний характер вказаного Закону, слід визнати: наведене поняття не отримало належної підтримки з боку вчених та практиків, що суттєво заважає діяльності спецпідрозділів з боротьби з організованою злочинністю та інших правоохоронних органів.

Нині існують різні підходи до оцінки цього явища і з боку вітчизняних, і зарубіжних учених.

В. І. Литвиненко до характерних ознак організованої злочинності відносить: об'єднання осіб для вчинення злочинів та стійкість зазначених об'єднань; наявність матеріальної бази, що полягає у створенні спільних грошових фондів; офіційно зареєстровані спільні підприємства, кооперативи, акціонерні товариства та інші об'єкти, під прикриттям діють злочинці; колегіальний орган керівництва, за якого управління здійснюється групою (радою); функціональна ієрархічна система поділу організації на складові групи, наявність корумпованих зв'язків у судовій та правоохоронній системах; створення системи захисту від кримінального переслідування; встановлення зв'язків із зарубіжним злочинним світом; високий рівень латентності та технологічного забезпечення; наявність розвідки та контррозвідки [4, с. 3–5].

Свого часу А. І. Долгова вважала, що організована злочинна діяльність – це єдина система вчинення злочинів, яка організовується спеціальними структурами. На її думку, до цієї системи належать: керування організованими злочинними формування (лідери, організатори, керівники); виконавці, які безпосередньо вчиняють злочинні діяння, передбачені Особливою частиною КК; члени угруповання, які забезпечують необхідною інформацією, здійснюють охоронну функцію тощо [5, с. 14].

Запропонована характеристика жодним чином не відображає сучасні реалії організованої злочинної діяльності та є суто авторським тлумаченням.

Криміногенна ситуація в Україні впродовж останніх років залишається складною. Низка процесів та явищ у економічній, соціальній, політичній, правовій, соціально-психологічній сферах життя суспільства мають криміногенний характер, тобто опосередковано чи прямо сприяють поширенню різних видів та форм злочинної поведінки.

Негаразди в економіці негативно впливають на соціальну сферу, призводячи до існування таких соціальних факторів криміногенного характеру, як низький рівень матеріального забезпечення більшості людей; різка поляризація населення за рівнем доходів; зменшення можливостей для легального заробітку, зростання рівня фактичного безробіття тощо.

Організовані злочинні групи, які належать до організованої злочинності, не ідентичні кримінальним групам, які несуть загальнокримінальну відповідальність. Через виникнення явищ, що не охоплюються межами злочинності (фактично в загальнокримінальну злочинність), з'явилася необхідність в уточненні поняття «злочинність», яке б відображало ознаки і класичної, і сучасної злочинності.

Нинішня кримінальна ситуація в Україні характеризується низкою вкрай небезпечних тенденцій:

- у системі організованої злочинності активізувалась міжнародна складова, вихід вітчизняного криміналу за межі української території. На цьому тлі чинник «української мафії» активно використовується для обґрунтування дискримінаційних заходів щодо України в економічній сфері;

- відбувається зростання, структурне ускладнення, зміна спрямованості у діяльності кримінальних організацій, що діють у регіонах;

- злочинність посилює свої позиції в регіонах;

- наголошується на подальшому зміцненні матеріально-технічної та фінансової бази кримінальних структур, зростанні кваліфікаційного потенціалу їхніх учасників, розширенні міжрегіональних зв'язків;

- посилюються форми та методи боротьби злочинних організацій за сфери впливу, розширюється арсенал засобів і методів скоєння злочинів;

- посилюються позиції злочинних формувань у сфері наркобізнесу, зростає їхня організованість;

- здійснюються великомасштабні незаконні експортні та імпортові операції [6, с. 3–4].

Ці процеси супроводжуються:

- масштабною корупцією в державних структурах і у сфері господарських стосунків, наданням посадовими особами сприяння в неправомірному отриманні державних пільг і преференцій недобросовісними, а часто сумнівними або пов'язаними з кримінальними структурами фірмами й організаціями;

- необґрунтованим виділенням держкредитів, нецільовим використанням бюджетних коштів, що виділяються під реалізацію великих федеральних державних програм, затримкою термінів проходження та повернення грошових коштів через банківські установи т. ін.;

- об'єднання окремих кримінальних кланів із органами влади, цілеспрямованим просуванням осіб, прямо або опосередковано пов'язаних зі злочинними формуваннями, на керівні пости, в органи представницької влади;

- високим рівнем корупції серед співробітників правоохоронних органів, їх об'єднанням з організованими злочинними структурами, залученням до корупційних стосунків високопоставлених працівників.

Аналіз наявних матеріалів дає змогу зробити висновок про те, що організовані кримінальні структури виявляють підвищений інтерес до органів державної влади, намагаються використовувати їх для досягнення власних злочинних цілей.

Намагання представників кримінальних структур проникнути в органи представницької, виконавчої влади пояснюється їхнім прагненням до легалізації злочинно нажитого капіталу в різних галузях економіки, отримання доступу до розподілу бюджетних коштів і розподілу державного майна, набуття депутатського й інших видів імунітету.

Стабільність і безпека злочинної організації поширюється в основному на керівні й охоронно-бойові ланки.

Особи, що входять у комерційно-фінансові, комерційно-господарські структури, за винятком керівників, можуть і не знати, на кого вони працюють, тому що ці організації, установи та підприємства в основному легітимні й слугують офіційним прикриттям злочинного угруповання. Керівник злочинної організації, як правило, презентується успішним підприємцем або комерсантом.

Основна функція цих структур – легалізація доходів, нажитих протиправними методами й способами, їхнє нарощування для відтворення й забезпечення злочинного функціонування.

Як показує практика підрозділів з боротьби з організованою злочинністю, охоронно-розшукові бюро є легальними філіями злочинних організацій, за допомогою яких здійснюється контррозвідувальна діяльність проти правоохоронних органів. Водночас це й збройний загін, готовий до дії за вказівкою верхівки злочинного клану.

Безперечно, від'їзд ліпших фахівців за кордон або перехід у кримінальні структури негативно відображається на процесах інформатизації й загрожує національній безпеці держави. Вирішити ці питання в нинішній економічній ситуації навряд чи можливо. Досвід свідчить, що інтелектуальний центр організованої злочинності в сфері комп'ютерних технологій складається з осіб, які розрізняються за рівнем їхньої професійної підготовки, за соціальним станом.

Злочинці часто володіють навичками не тільки в сфері керування ЕОМ, але й спеціальними знаннями в сфері обробки інформації в інформаційних системах загалом. Указані криміногенні чинники залишаються стабільними впродовж останніх років і негативно впливають на стан правопорядку в Україні.

Злочинне середовище намагається накопичувати ресурсний і функціональний потенціали, посилювати свою організованість. Від розрізнених злочинних груп до інтелектуально і технічно забезпечених, належно законспірованих злочинних організацій – цей шлях окремі кримінальні структури пройшли за порівняно нетривалий період. Чіткіше виявлена орієнтація злочинних спільнот на реалізацію широкомасштабних акцій. Як соціальна підсистема організована злочинність намагається використовувати інститути суспільства у своїх цілях, сформувані вигідну їй економічну та соціальну політику (наприклад, надання окремим суб'єктам податкових пільг), громадську думку про респектабельність тих чи інших ділків тіншового бізнесу, маргіналізувати, декласувати населення, знецінити вартість робочої сили, використати міжнаціональні конфлікти тощо.

Професіоналізм злочинних угруповань необхідно розглядати у двох аспектах: а) високий рівень виконання злочинних операцій, що забезпечує досягнення практично повністю мети, яка ставиться; б) спосіб існування за рахунок наслідків злочинної діяльності. Про підвищення ролі професіоналізму в формуванні злочинних груп свідчить, зокрема, та обставина, що наявність професійних навичок випередила (понад 50%) споріднені та дружні зв'язки як чинник, на який зважають під час добору «кадрів». Більшість опитаних практичних працівників зазначили, що сьогодні злочинці стають винахідливі-

шими. Це зумовлено їх високим освітнім рівнем, проходженням «школи» злочинного досвіду в злочинному середовищі, а також використанням «допомоги» колишніх працівників правоохоронних органів, які перейшли «на службу» в злочинні структури; високою технічною осначеністю. До ознак професіоналізму належать: постійність злочинної діяльності; існування злочинної спеціалізації; наявність певної кваліфікації; використання результатів злочинної діяльності як основного джерела доходів; належність до кримінального середовища з його особливою субкультурою [7].

Зазначимо, що до визначальних складових сучасної організованої злочинної діяльності належать:

- створення організованих угруповань та управління ними;
- підготовка та вчинення злочинів (діяння, передбачені Особливою частиною Кримінального кодексу України);
- забезпечення конспірації у діяльності організованих кримінальних структур та їх учасників;
- планування, матеріально-технічне, фінансове забезпечення функціонування організованих кримінальних структур, їх складових, насамперед керівної ланки;
- створення системи фізичного, технічного, юридичного захисту учасників організованих кримінальних структур і членів їх родин;
- формування економічного підґрунтя встановленням контролю над найбільш прибутковими галузями (об'єктами, напрямками) економіки;
- придбання (набуття) права володіння пакетами акцій, об'єктами приватизації, рейдерські захоплення прибуткових об'єктів економіки незалежно від форм власності;
- участь в економічній діяльності (легальній, тіншовій);
- проникнення учасників організованих кримінальних структур, їх уповноважених представників до органів законодавчої, виконавчої та судової влади, керівних органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів;
- використання корупції для забезпечення імунітету організованих кримінальних структур від соціального та правового контролю, створення сприятливих умов для їх злочинної діяльності шляхом підкупу, хабарництва;
- протидія діяльності правоохоронних органів, насамперед спецпідрозділів з боротьби з організованою злочинністю і корупцією, шляхом ведення розвідувальної діяльності в правоохоронних органах та контррозвідувальних заходів у власному середовищі;

– тиск, залякування, шантаж учасників ОРД, кримінального судочинства і з боку учасників організованих кримінальних структур, і їх корумпованих зв'язків;

– організація дисциплінарного, адміністративного та кримінального переслідування ініціаторів, учасників оперативних розробок організованих злочинних груп, злочинних організацій, керівників відповідних оперативних і слідчих підрозділів з боку корумпованих зв'язків організованих кримінальних структур за допомогою високопосадовців державних і судових органів;

– сприяння міжнародним організованим кримінальним структурам у вчиненні злочинів та прикриття їх незаконної діяльності [8, с. 126–132; 9, с. 310–312; 10, с. 13–30].

Висновки. Аналіз законодавства, літературних джерел, судово-слідчої практики дає підстави стверджувати, що сьогодні по-новому слід підходити до вивчення поняття «злочинна група» й «організована злочинність», де необхідно комплексно аналізувати всі аспекти цих понять, з огляду на реальну оперативну обстановку.

Загалом можна виокремити перелік основних рис, характерних діяльності сучасних організованих злочинних груп, зокрема таких: високий рівень організації та конспірації злочинної діяльності; наявність корумпованих зв'язків в апараті влади й управління, а також у правоохоронних органах; політизування злочинної діяльності, тобто прагнення членів злочинних груп до влади; масштабний, міжрегіональний або навіть міжнародний характер злочинної діяльності; корисливо-насиленницька спрямованість злочинної діяльності й її тісний зв'язок із тіньовою економікою та ін.

---

1. Скулиш Є. Д. Організована злочинність як загроза національній безпеці / Є. Д. Скулиш // Науковий вісник. – 2003. – № 2. – Ч. 2. – С. 125–132.

2. Пічкурєнко С. І. Організована злочинність – як загроза внутрішній безпеці органів внутрішніх справ / С. І. Пічкурєнко // Бюлетень з обміну досвідом роботи органів внутрішніх справ України. – К.: ДП «Друкарня МВС України», 2011. – № 185. – С. 109–115.

3. Міжнародна поліцейська енциклопедія: у 10 т. / відп. ред.: В. В. Коваленко, Є. М. Моїсєєв, В. Я. Тацій, Ю. С. Шемшученко. – Т. 6. Оперативно-розшукова діяльність поліції (міліції). – К.: Атіка, 2009. – 1128 с.

4. Литвиненко В. І. Критерії оцінки роботи спецпідрозділів БОЗ / В. І. Литвиненко // Бюлетень обміну досвідом роботи ОВС України. – К., 2000. – № 126. – С. 3–5.

5. Долгова А. И. Организованная преступность, ее развитие и борьба с ней / А. И. Долгова // Проблемы, дискуссии, предложения; Организованная преступность; Криминологическая Ассоциация. – М., 1996. – С. 6–42.

6. Організована злочинність – загроза національній безпеці України. Психологічні аспекти національної безпеки: організована злочинність: матеріали IV Міжнародної наук.-практич. конф.; Львівський державний університет внутрішніх справ. – Львів: ЛьвДУВС, 2010. – С. 3–10.

7. Бараненко Б. І. Шляхи удосконалення інформаційного забезпечення агентурно-оперативної роботи підрозділів карного розшуку / Б. І. Бараненко, В. Є. Тарасенко // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – К.: НАВС, 2003. – № 1. – Ч. 2. – С. 100–105.

8. Основи боротьби з організованою злочинністю: монографія / під ред. В. С. Овчинського, В. Е. Емінова, Н. П. Яблокова. – М.: ИНФРА-М, 1996. – 400 с.

9. Овчинский А. С. Информация и оперативно-розыскная деятельность: монография / А. С. Овчинский; под ред. А. С. Овчинского и В. С. Овчинского. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 367 с.

10. Дульський О. О. Теоретико-правові проблеми протидії корупції та організованій злочинності / О. О. Дульський // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. – К.: НАВСУ, 2007. – № 1. – С. 13–30.

Гула Л. Ф. Организованная преступная группа как основа организованной преступности

Утверждается, что исследование групп организованной преступности требует глубокого анализа процессов возникновения, становления и развития данного явления с целью более четкого определения понятия «преступная группа», ее функций, структуры и тенденций развития.

Обосновывается, что для обеспечения борьбы с организованной преступностью необходимо четко отличать ее от преступности общеуголовной направленности. Указывается, что практические органы внутренних дел, с целью демонстрации своей деятельности могут относиться к организованной преступности любые групповые деяния.

Ключевые слова: *организованная преступная группа, преступная организация, преступная деятельность, организованная преступность.*

Hula L. F. Organized Criminal Group is an Organized Crime Foundation

The study of groups of the organized crime requires the deep analysis of the processes of origin, formation and development of this phenomenon with the aim of clearer determination of the concept «criminal group», its functions, structure and tendency of growth.

Investigation of crimes committed by organized criminal groups is based on the system of knowledge related to theoretical regulations concerning criminal groups in the context of organized crime. Grave danger jeopardizing the interests of the state is activity of criminal groupments lies not only in the quantity of thefts,

robberies, blackmails, but in the merging of criminal groups in criminal organizations, that trenches upon the bodies of public authority, makes them corrupted, influence the state and society, causes large scale negative affect on economic processes, development of the state, democratization and public life of the country.

Joining of criminal groups outgrows in criminal organizations which use new economic opportunities (legal or illegal) to obtain excess profits, and finally, that results in creation of a new type of criminality – organized one.

Organized crime develops constantly, changes its quantitative and quality descriptions, and not only causes changes in social environment but cooperates with it as well. Activity of criminal organizations and criminal groups is characterized by penetrating national institutions and aiming to change them in desired manner. In the general structure of criminality organized crime occupies a central place and is the «apex of criminality».

Fighting against organized crime and taking under control its development and persons creating the cell of organized crime (leaders, chiefs and organizers of criminal groups) and its entire infrastructure, is determined as primary direction of combating criminality which requires a permanent improvement.

To fight organized crime indeed it should be clearly isolated from organized criminal groups and ordinal crimes. Unfortunately law enforcement bodies are unable to counteract organized crime, and demonstrate high results in the field.

Key words: *criminal group, criminal organization, criminal activity, organized crime*

Стаття надійшла 24 вересня 2014 р.

УДК 343.1

Ю. І. Гуменюк

**ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ
ІЗ ПРИЙНЯТТЯ ПРОПОЗИЦІЇ, ОБІЦЯНКИ
АБО ОДЕРЖАННЯ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ
НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ
(ст. 368 Кримінального кодексу України)
В МЕЖАХ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ**

Розглянуто можливість застосування контролю за вчиненням злочину в формі оперативної закупки для виявлення та припинення протиправної діяльності, пов'язаної із проханням надати неправомірну вигоду для себе чи третьої особи за вчинення чи не вчинення службовою особою в інтересах того, хто надає неправомірну вигоду з використанням наданої їй влади чи